

Konspekt lekcji: STALAG IF SUDAUEN – HITLEROWSKI OBÓZ JENIECKI

Przedmiot: Historia

Czas trwania: 45 minut

Grupa docelowa: Uczniowie klas 7 i 8 szkoły podstawowej oraz uczniowie szkół ponadpodstawowych

Cele lekcji

Cele ogólne:

1. Poznanie genezy i funkcji niemieckiego obozu jenieckiego Stalag I F Sudauen.
2. Zwiększenie wiedzy uczniów na temat warunków życia jeńców oraz skutków działalności obozu.
3. Rozwinięcie u uczniów empatii i świadomości historycznej dotyczącej zbrodni wojennych.

Cele szczegółowe (uczeń potrafi):

1. Uczeń potrafi określić w przybliżeniu położenie dawnego obozu jenieckiego Stalag IF Sudauen na mapie Suwałk.
2. Uczeń umie opisać życie jeńców wojennych w obozie Stalag IF Sudauen.

Materiały dydaktyczne

1. Rzutnik lub tablica multimedialna.
2. Wydrukowane mapy Suwałk.
3. Aplikacja kahoot.

Przebieg lekcji

1. Wprowadzenie

- Należy pokazać uczniom zdjęcie obozu jenieckiego Stalag IF Sudauen <https://stalag.pl/wp-content/uploads/2022/11/stalag-23.png>
- Każdy z uczniów na kartce zapisuje wnioski i obserwacje według następującego schematu:
  - Co widzę? – uczeń wypisuje na kartce to, co zauważył na zdjęciu
  - Co myślę? – uczeń stara się umiejscowić zdjęcie w kontekście historycznym, zastanawia się nad przeznaczeniem budynków etc.
- Mini wykład na temat obozu jenieckiego Stalag IF Sudauen. Uczniowie mają za zadanie zapamiętać jak najwięcej informacji na temat obozu.

Stalag I F Sudauen to niemiecki obóz jeniecki utworzony w 1941 roku podczas II wojny światowej, w rejonie Suwałk, które wówczas znajdowały się pod okupacją niemiecką i zostały przemianowane na Sudauen. Był

to jeden z wielu stalagów – obozów przeznaczonych głównie dla jeńców wojennych. Obóz ten został założony w związku z niemieckim atakiem na Związek Radziecki, w ramach operacji Barbarossa. Jego podstawowym celem było przetrzymywanie jeńców sowieckich, których liczba dramatycznie rosła po pierwszych sukcesach Wehrmachtu na froncie wschodnim. Warunki w Stalagu I F Sudauen były katastrofalne. Jeńcy cierpieli z powodu głodu, chorób oraz brutalnego traktowania przez niemieckich strażników. Brakowało odpowiedniego zaopatrzenia w żywność, wodę i leki, a ekstremalnie ciężkie warunki sanitarne dodatkowo zwiększały liczbę zgonów. Więźniowie byli zmuszani do pracy przymusowej, głównie na rzecz lokalnej administracji okupacyjnej oraz niemieckich przedsiębiorstw. Według różnych źródeł, w obozie zmarło lub zostało zamordowanych od 30 do 46 tysięcy osób. Jest to jedno z najbardziej tragicznych miejsc na mapie Suwalszczyzny z czasów II wojny światowej, będące świadectwem brutalności i nieludzkości wojny. Dziś o tamtych wydarzeniach przypomina pomnik na Cmentarzu Żołnierzy Radzieckich w Suwałkach, upamiętniający ofiary obozu. Historia Stalagu I F Sudauen jest nie tylko przestrożą przed okrucieństwem wojny, ale również wezwaniem do pamięci o tych, którzy cierpieli i zginęli w tragicznych okolicznościach. Ta lekcja ma na celu przybliżenie historii obozu oraz zrozumienie znaczenia pamięci o takich miejscach w kontekście współczesnej świadomości historycznej.

2. Stalag IF Sudauen – podstawowe informacje

- Nauczyciel zadanie uczniom pytania na podstawie tekstu wprowadzającego w lekcję. Uczniowie najbardziej aktywni mogą być nagradzani pozytywnymi ocenami.

1 W jakich latach działał obóz jeniecki Stalag I F Sudauen i w jakim miejscu był zlokalizowany?

Obóz Stalag I F Sudauen działał w latach 1941–1944. Był zlokalizowany w rejonie Suwałk, które podczas okupacji niemieckiej zostały przemianowane na Sudauen.

2 Jaką rolę pełnił obóz Stalag I F Sudauen w systemie niemieckich obozów jenieckich podczas II wojny światowej?

Obóz służył jako miejsce przetrzymywania jeńców wojennych, głównie żołnierzy Armii Czerwonej, w tragicznych warunkach bytowych. Był elementem niemieckiego systemu obozów mającego na celu eksploatację siły roboczej oraz eliminację osób uznanych za niepotrzebne.

3 Jakie grupy jeńców były przetrzymywane w obozie Stalag I F Sudauen i w jakich warunkach?

Większość jeńców stanowili żołnierze sowieccy. Przetrzymywano ich w ekstremalnie trudnych warunkach, charakteryzujących się głodem, brakiem odpowiedniej opieki medycznej, złymi warunkami sanitarnymi i brutalnym traktowaniem.

4 Jakie były główne przyczyny wysokiej śmiertelności wśród jeńców przetrzymywanych w Stalagu I F Sudauen?

Główne przyczyny śmiertelności to głód, choroby zakaźne, brak opieki medycznej, wycieńczenie spowodowane ciężką pracą przymusową oraz brutalność strażników.

5 Jakie formy pracy przymusowej były narzucane jeńcom w Stalagu I F Sudauen?

Jeńcy byli zmuszani do pracy na rzecz niemieckich przedsiębiorstw, przy budowie infrastruktury oraz w rolnictwie. Praca ta była bardzo wyczerpująca i odbywała się w warunkach zagrażających życiu.

6 Jakie są szacowane liczby ofiar śmiertelnych obozu Stalag I F Sudauen?

Szacuje się, że w obozie zmarło lub zostało zamordowanych od 30 do 46 tysięcy osób.

7 Jakie ślady po obozie Stalag I F Sudauen przetrwały do czasów współczesnych i jak są upamiętniane?

Jednym z najważniejszych miejsc pamięci jest pomnik znajdujący się na Cmentarzu Żołnierzy Radzieckich w Suwałkach, który upamiętnia ofiary obozu.

8 Jakie było znaczenie strategiczne i polityczne lokalizacji obozu Stalag I F Sudauen na Suwalszczyźnie?

Lokalizacja obozu w pobliżu frontu wschodniego ułatwiała Niemcom logistykę transportu jeńców z frontu oraz wykorzystywanie ich pracy w okolicy. Suwałki były także strategicznie położone na linii komunikacyjnej pomiędzy Rzeszą a frontem wschodnim.

9 Dlaczego pamięć o obozie Stalag I F Sudauen jest ważna w kontekście edukacji historycznej i współczesnej świadomości społecznej?

Pamięć o Stalagu I F Sudauen pomaga uświadomić społeczeństwu tragiczne skutki wojny, okrucieństwo okupacji oraz konieczność przeciwdziałania zbrodniom wojennym w przyszłości. Jest także hołdem dla ofiar i przestrożą przed zapomnieniem takich wydarzeń.

3. Miejsce działalności obozu jenieckiego Stalag IF Sudauen

- Należy wydrukować uczniom mapę Suwałk lub wyświetlić ją na ekranie z wykorzystaniem aplikacji google.maps Uczniowie mają za zadanie określić położenie obozu jenieckiego Stalag IF Sudauen na mapie (na terenie dawnego obozu znajduje się obecnie osiedle Północ II). Dokładniejsze położenie dawnego obozu dostępne jest na stronie Dwutygodnika Suwalskiego:

<https://dwutygodniksuwalski.pl/wp-content/uploads/2022/09/film-Stalag-if-Sudauen-8.jpg>

4. Podsumowanie.

- Podsumowanie lekcji z wykorzystaniem aplikacji kahoot.
<https://create.kahoot.it/share/stalag-if-sudauen/5d0ce967-f213-4322-a51c-b3a977dd85ea>
- Można skorzystać z podsumowania lekcji zamieszczonego poniżej.

Dzisiejsza lekcja pozwoliła nam zgłębić historię jednego z tragicznych miejsc II wojny światowej – obozu jenieckiego Stalag I F Sudauen. Poznaliśmy jego rolę w niemieckim systemie obozów, przeznaczenie oraz dramatyczne warunki, w jakich żyli i ginęli jeńcy, głównie żołnierze Armii Czerwonej. Tragiczny bilans ofiar – szacowany na od 30 do 46 tysięcy – przypomina o brutalności wojny i nieuchronnych konsekwencjach, jakie niesie ze sobą dehumanizacja przeciwnika. Zrozumieliśmy również, jak ważna jest pamięć o takich miejscach. Stalag I F Sudauen nie jest tylko miejscem tragedii, ale także świadectwem okrucieństwa wojny i potrzeby edukacji o historycznych wydarzeniach, by zapobiegać ich powtórzeniu. Upamiętnienie ofiar poprzez pomniki, takie jak ten na Cmentarzu Żołnierzy Radzieckich w Suwałkach, jest naszym moralnym obowiązkiem. Historia obozu w Suwałkach uczy nas szacunku do ludzkiego życia, empatii i odpowiedzialności za budowanie świata, w którym takie tragedie nie mają miejsca. Mam nadzieję, że ta

FUNDACJA
FYLION

lekcja była dla Was okazją do refleksji nad historią i jej znaczeniem we współczesnym świecie. Pamięć o ofiarach wojny jest bowiem nie tylko przestrożą, ale także fundamentem pokoju i zrozumienia między narodami.

Załącznik nr 1 Mapa Suwałk

